

Авторські й видавничі права захищені Законом України «Про авторське право і суміжні права». Книга в цілому, а також будь-яка її частина є об'єктом охорони авторського права. Передрук або відтворення будь-яким способом тягнуть за собою покарання до 50 000 мінімальних розмірів заробітної плати, установлене законодавством України.

I-23 **Барвінок.** Оповідання для дітей про Україну: [для дітей молодшого та середнього шкільного віку] / тексти Івасюк Г. П. – Київ: ТОВ «Видавництво Глорія», 2020. – 112 с.: іл.

ISBN 978-617-536-891-6

«Барвінок» – це збірка казок, оповідань, віршів та новел, написаних для дітей. Кожна казка, кожне оповідання показують читачам неповторну красу мальовничої природи України, знайомлять з її історією, мудрими, талановитими людьми, з чарівною піснею, що дивує весь світ, багатими народними традиціями та захопливими легендами українського народу.

УДК 821.161.2'06-32-93

ISBN 978-617-536-891-6

©ТОВ «Видавництво Глорія», 2020

Літературно-художнє видання

Барвінок.

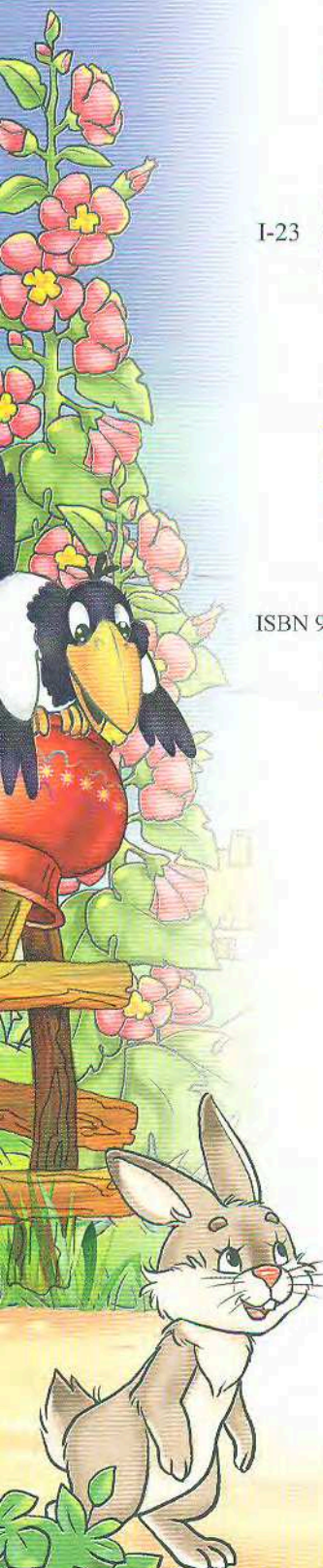
Оповідання для дітей про Україну
Для дітей молодшого та середнього шкільного віку

Формат 84x108/16. Гарнітура Helvetica
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 25,2
Тираж 3 000 прим. Зам. №8897

Оптовий продаж книжок «Видавництва Глорія»
Тел. (044) 456-42-64, тел./факс (044) 455-58-05 у м. Києві.
E-mail: gloriya.book@gmail.com
Наш сайт: <http://books.gloriya.net>
Книга поштою: gloriya.post@gmail.com

Товариство з обмеженою відповідальністю «Видавництво Глорія»
03047, м. Київ, пр. Перемоги, буд. 50
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 4658 від 25.11.2013 р.
Висновок державної санітарно-епідеміологічної
експертизи № 602-123-20-1/36393 від 21.11.2017 р.

Видруковано згідно з наданим оригінал-макетом
у ТОВ «Фактор-Друк»,
м. Харків, вул. Саратовська, 51, тел. (057) 7-175-185

Віночок

Жила собі з батьками дівчинка Яринка, яка любила різні свята. Особливо чекала вона Купала, бо це – час літнього сонцестояння, час найкоротшої ночі, все цвіте і буяє. Яринка дивилася, як запалюють вогнище і стрибають через нього хлопці і дівчата. Як палять Мару (Марену), щоб не студила землю. Потім найсміливіші йшли шукати цвіт папороті, а Яринка поверталася додому, бо рано їй бігати ночами.

Прийшов день Купала. Дівчинка одягнулася святково і вирішила квіточку у волосся вплести. Вийшла у гайок і почала до квітів приглядатися. Дивиться, біля річки стоїть молодик у вінку на голові з патерицею (великою палицею) в руці і коня напуває. Підійшов він до дівчинки і каже:

– Я – Ярило. Бог весняного Сонця

і всього зілля, що росте на землі. Тебе, Яринко, назвали на мою честь. Знаю, як ти любиш квіти і зілля різне. Хочеш заглянути у мій садочок?

– Хочу! – сказала Яринка.

Ярило торкнув дівчинку своєю патерицею, і вона незчулася, як опинилася у садку, де росли квіти, дерева, кущі. Дівчинка знала їх: ось барвіночок, он мальва, а он там сині вічка незабудок. А ондечки калина нахилила білі квіти.

– Бачу, що ти впізнала мешканців мого саду, – сказав Ярило. – Це й не дивно, бо вони – квіти твого краю. Саме із квіток землі, на якій ти живеш, я й приготую подарунок, який дуже личитиме тобі, а ще оберігатиме від усього лихого. Я подарую тобі віночок. У твоєму віночку буде 12 квіточок. Ти сама його виплітатимеш, а я лише підказуватиму. І запам'ятай, Яринко, не зривай даремно жодної живої квітки. А коли дуже захочеться зривати для віночка чи для ліків, то перед тим попроси її: «Біля тебе приклякаю, бо тебе просити маю. Ти лиши собі корінчик – квітку дай мені у вінчик». Аж тоді вже можеш зривати. Ось тобі, Яринко, барвіночок для основи віночка. Барвінок життя дарує. А тепер вплети

квіти безсмертника – вони здоров'я збережуть. А цвіт калини додамо, щоб ти росла вродливою. Ось ще волошка – це щоб ти була вмілою і корисною людям. А ромашка серце заспокоїть, мак сон і думку оберігатиме. Любисток захистить від вроків, заздності і злих чарів. А цвіт яблуні та материнка нагадуватимуть тобі про велику любов до тебе твоєї матінки. Незабудка у віночку берегтиме твою пам'ять, щоб де ти не була – не забувала рідної домівки, батьків. А тепер прикрасимо віночок польовим дзвіночком, щоб ти завжди була вдячна всім, хто робить тобі добро. Наостанок обів'ємо віночок хмелем, щоб голівка в тебе була світлою та розумною. От віночок уже готовий. Ану лишень приміряємо!

І Ярило поклав віночок дівчинці на голівку.

– Дякую тобі, Яриле, – чемно подякувала дівчинка.

– Це ще не все, Яринко. До віночка дуже личать стрічки. Ось земля-годувальниця дарує тобі коричневу стрічку, а сонечко – жовту, від мене – стрічка зелена, блакитна – від неба, а синя – дарунок річки, жовтогаряча – від пшеничного поля, яке хліб дарує людям. Ось ще три стрічечки: фіолетова, малинова та рожева. Це, Яринко, щоб ти була розумницею, щирою та щоб жила у достатку. Запам'ятай мої повчання. Та й інших дівчаток навчи віночки плести і стрічки в'язати. Хто вміє віночок вити, той вміє життя любити.

Подякувала дівчинка ще раз Ярилу, а він знову торкнувся Яринчиної голівки патерицею. Дівчинка опинилася у знайомому гайку і побігла додому у красивому віночку.

Гарбуз

Садила бабуся попід тиночком, у тіньочку, огірочки та й не помітила, як сорока, що пильно стежила за її роботою, впустила на грядку насінину. Засумувала пташина та й ну на грядці гребтися.

– Киш, хвостата бешкетниця, – бабуся на неї, – чого шкоду робиш?

Образилася сорока і полетіла геть.

Прийшла пора, і посходили огірочки вчасно і рясно. А один огірок високо на тин подерся.

– Ти куди? – кричать равлички. – Спускайся! Тебе там пташки задзьобають, а тут хоч ми понадкушуємо.

Де там! Не чує огірок. Цікаво йому із висоти на грядку дивитися.

– Він якийсь дивний, – перешіптуються mezi собою жучки. – І листя здоровенне, і квітка хоч жовтенька, наче як і в інших огірків, але значно більша.

Пройшло небагато часу, й огірочки вже ховали під листочками довгасті зелені тільця. А дивний сусід усе ріс, круглів і почав жовтіти. Вже зібрали всі огірочки, а цей дивак усе ріс і листя його зеленіло.

– Що з ним? –

запитували равлики. – Може, захворів? Непристойно бути таким великим.

– Ото не треба по тинах високо лазити, – зауважували горобці. – Його сонце припекло, тому й пожовтів.

Прилетіла сорока. Сіла на тин. Почула, про що жучки, равлички та горобчики розмовляють, та як заскрекоче-зарегоче:

– Та це ж гарбуз на тин заліз! Я його посадила. Насінину між огірочків упустила.

– Як це – гарбуз?! – зачудувалися маленькі горобці. – Тю, і як ми самі не второпали?

– Це не дивно. Огірки і гарбузи – родичі. Навіть його назва у деяких народів, якщо перекласти, звучить як «ослячий огірок», «круглий огірок» або «велетенський огірок».

– А навіщо він бабусі? Онде в кінці горόδуну ще багато таких здорованів росте.

– Хіба ви не знаєте? – заскрекотіла сорока. – Українці з давніх-давен дуже люблять гарбузи. Жодного горόδуну без них не обходиться. Із цих пузанів готують безліч найрізноманітніших страв, бо вони дуже корисні. Перш за все кашу. Я й сама якось пробувала. Смачно. Та й свійські тварини (ті, що біля людей живуть) гарбузи

залюбки їдять. А ще кажуть, що колись давним-давно (тепер такого й не бачила) дівчата хлопцям інколи гарбузи на сватанні давали.

– Щоб хлопці кашу з гарбуза варили?

– Можна й так сказати. Але це означало, що дівчина не хоче ви-

ходить заміж за цього хлопця. На знак відмови вона повертала старостам принесений ними хліб і підносила молодому гарбуза чи макогона. Тоді про хлопця казали, що він ухопив гарбуза або облизав макогін. До речі, так гарбуз став і легкою лайкою –

«гарбуз твоїй матері», «гарбуз батькові твоєму печений!»... Тому, буває, люди застерігають: «Глядіть, щоб вам гарбуза не піднесли!», «Коли б вам гарбуз не покотився!» або й бажають: «Бодай вам гарбуз стелився!»

– Я все-таки не зрозумів, чому хлопцям гарбуза дають, а не яблуко чи капусту? – замислився малий горобчик.

– Люди кажуть, що страви із гарбуза діють заспокійливо. Їх гарно їсти на ніч, щоб добре спалося. Ото й дівчина, даючи гарбуза, ніби каже хлопцю: «З'їж цього гарбуза і заспокойся».

– Це, мабуть, дуже образливо, – зауважив горобчик.

– А я думаю, що так вчинити тактовно й мудро, – заперечила сорока. – Хоча хлопці, звісно, ображалися, бо вважали це ганьбою. Уявіть собі: виходиш від дівчини з гарбузом у руках і всі сусіди це бачать. Ось чому в старовину хлопці так боялися отримати від дівчини гарбуз у подарунок.

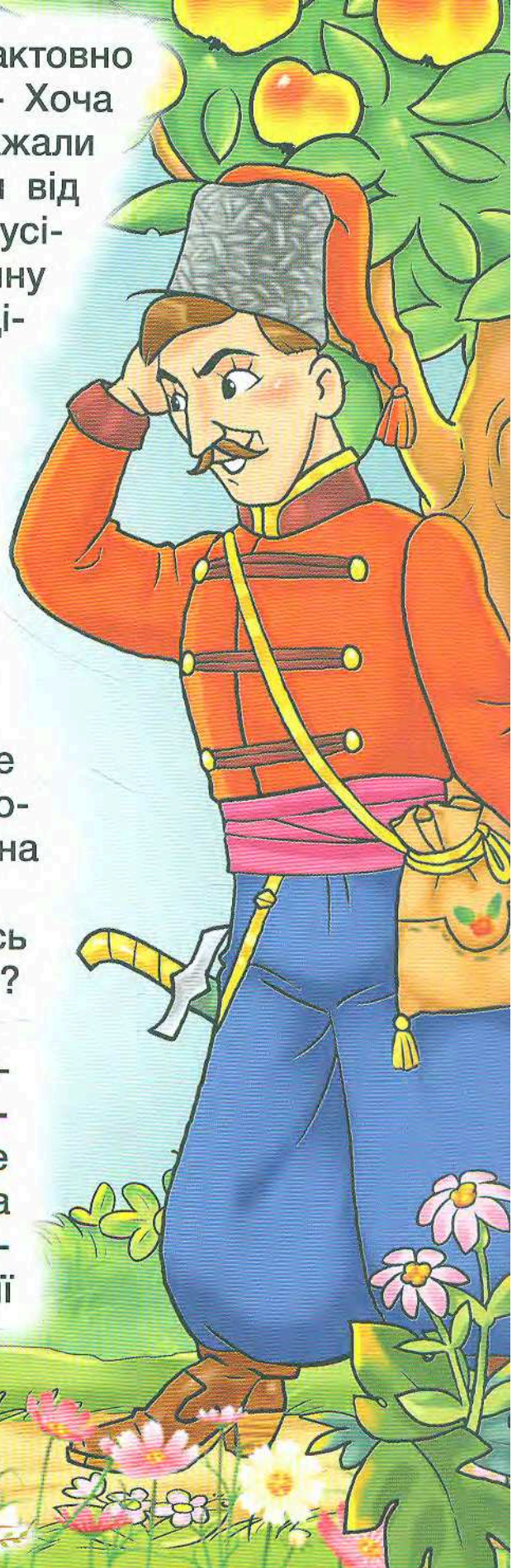
– Може, й бабусина онука хоче припасти собі гарбузів? Я бачив, як вона вчора цього пузача обдивлялася, – не вгавав молоденький горобчик.

– Бабусина онука ще маленька, в школу ходить. Рано їй гарбузи для хлопців збирати.

Сорока ще б щось сказала, але на поріг із хати вийшла бабуся. Горобці всі врозтіч. А сорока сіла на тин неподалік свого гарбуза.

– Що, скрекотухо, – посміхнулася бабуся, – хочеш гарбузових зернят? Почекай зими – пригощу.

Сорока зірвалася із тину і полетіла в гайочок, скрекочучи на льоту. Вона не то запевняла, що це її власний гарбуз, не то обіцяла обов'язково прилетіти поласувати зернятами. Хіба ж второпаєш її скрекотіння?

Голос трембіти

У старезній як світ гуцульській хаті жила трембіта. Тепер вона рідко виходила в люди. Лише на свята брав її з собою вже немолодий трембітар. Трембіта теж була стара. Її зробив ще за дідів-прадідів один відомий у той час майстер із гірського села Шепота Штефан Мегединюк. Майстер, що вмів чути душу дерева, бо інакше не змогла б вона так плакати-голосити чи сміятися-радіти на всі навколишні гори.

Зміст

Віночок.....	1
Гарбуз.....	4
Голос трембіти.....	8
Лялька-мотанка.....	12
Писанка.....	16
Хто такі гуцули?.....	18
Як синичка до Дніпра літала.....	22
Шовкова косиця.....	26
Борщик.....	30
Зозуля.....	32
Подорож Прутом.....	36
Рідні чужинці.....	40
Хліб.....	45
Стрітєння.....	46
Іван Франко і велетень.....	51
Сокіл, Орел і Беркут.....	55
Свято Миколая.....	59
Росла собі ялиночка.....	65
Лелека.....	70
Подарунок Чугайстра.....	72
Солов'їна мова.....	75
Ворскла.....	78
Дві Калинки.....	80
Різдво.....	83
Коза.....	84
Козацький джура.....	87
Барвінок.....	93
Катерина Білокур.....	97
Вишиванки.....	101
Журавлі-веселики.....	105
Жайворонок.....	106